

УДК 615.47:616-073

Н.І. ЗАБОЛОТНА, К.О. РАДЧЕНКО, С.В. КОСТЮК

СТАТИСТИЧНА, КОРЕЛЯЦІЙНА І ФРАКТАЛЬНА СТРУКТУРА МЮЛЛЕР – МАТРИЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ БАГАТОШАРОВИХ БІОЛОГІЧНИХ ТКАНИН

*Вінницький національний технічний університет,
21021, Хмельницьке шосе, 95, м. Вінниця, Україна,
E-mail: Natalia.zabolotna@gmail.com*

Анотація. В роботі розглянуто Мюллер-матричне моделювання оптико-анізотропних властивостей багатошарових біологічних тканин (м'язової тканини та дерми шкіри) з прямим отриманням Мюллер-матричних зображень досліджуваних зразків. Проведено комплексний статистичний, кореляційний та фрактальний аналіз отриманих зображень. Отримано результати аналізу та сформовано критерії диференціації оптичних властивостей багатошарових полікристалічних мереж біологічних тканин.

Аннотация. В работе рассмотрено Мюллер-матричное моделирование оптико-анизотропных свойств многослойных биологических тканей (мышечной ткани и дермы кожи) с прямым получением Мюллер-матричных изображений исследуемых образцов. Проведен комплексный статистический, корреляционный и фрактальный анализ полученных изображений. Получены результаты анализа и сформированы критерии дифференциации оптических свойств многослойных поликристаллических сетей биологических тканей.

Abstract. In this paper examined Mueller-matrix optical simulation of multilayer anisotropic properties of biological tissues (muscle and dermis of the skin) direct receipt of Mueller-matrix images of samples. The complex statistical, correlation and analysis of fractal images. An analysis criteria of differentiation and formed multilayer optical properties of polycrystalline networks of biological tissues.

Ключові слова: багатошарова тканина, дерма шкіри, м'язова тканина, Мюллер-матричне зображення, статистичний, кореляційний, фрактальний аналіз, полікристалічна мережа.

ВСТУП

Вимірювання матриць Мюллера світлорозсіюючих шарів надає можливість отримати найповнішу (статистично усереднену для всіх неоднорідностей біологічного об'єкта) інформацію про поляризаційні властивості останнього [1 - 7]. Впровадження двокомпонентної аморфно-кристалічної моделі біологічних тканин [8 -11] було покладено в основу встановлення взаємозв'язків розподілів сукупності елементів матриці Мюллера з розподілами орієнтацій та двоприменезаломлюючої здатністю речовини компонентів кристалічних доменів. На цій основі встановлено, що основною причиною формування координатних розподілів елементів матриці Мюллера (Мюллер - матричних зображень) є механізми перетворення станів поляризації статистично зорієнтованими анізотропними фібрилами та фазовими зсувами між ортогонально поляризованими компонентами лазерного випромінювання. У результаті сформульовані критерії діагностики м'язових дистрофій, передракових (дисплазій) станів сполучної тканини, колагенозів, ранніх стадій септичних процесів та ін. [10, 11, 13].

У роботах [1 - 12] запропоновано узагальнюючий підхід до формування Мюллер – матричних зображень багатошарових структурованих і випадкових полікристалічних мереж на основі принципу суперпозиції матричних операторів парціальних оптично одноосних двоприменезаломлюючих протеїнових кристалів.

Досягнутий рівень Мюллер-матричної поляриметрії обумовлює постановку нових, актуальних завдань. Зокрема, це - вдосконалення існуючих та розробка нових методик і підходів до класифікації та диференціації оптичних властивостей більш складних багатошарових біологічних структур.

Наша робота спрямована на експериментальне дослідження двошарових одноразово розсіюючих біологічних тканин методами Мюллер – матричної томографії з метою визначення сукупності статистичних, кореляційних і фрактальних критеріїв діагностики змін орієнтаційно-фазової структури

сітки біологічних кристалів внутрішніх шарів тканин і органів людини, які “екрануються” зовнішніми шарами (епітелій, дерма шкіри).

ОПТИЧНА СХЕМА ДВОВИМІРНОЇ МЮЛЛЕР – МАТРИЧНОЇ ТОМОГРАФІЇ ОПТИКО-АНИЗОТРОПНИХ БІОЛОГІЧНИХ ШАРІВ І МЕТОДИКА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ВИМІРЮВАНЬ

На рис. 1 показано оптичну схему системи для вимірювання сукупності координатних розподілів елементів матриці Мюллера гістологічних зрізів біологічних тканин.

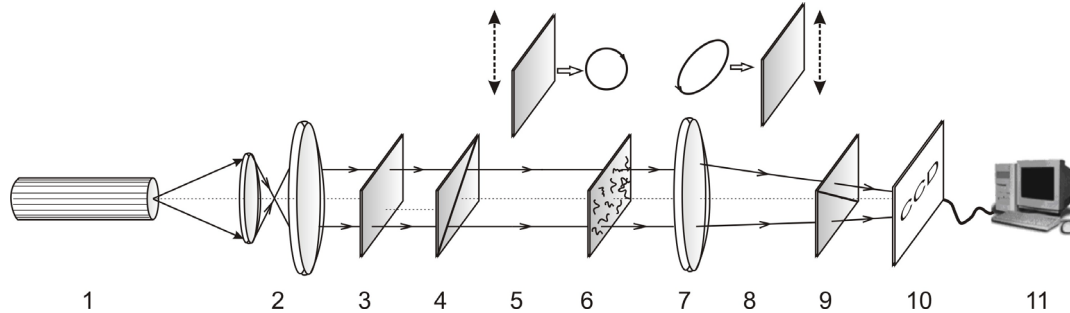

Рис. 1. Оптична схема системи двовимірної Мюллер-матричної томографії:

1 – напівпровідниковий лазер; 2 – коліматор; 3 – стаціонарна чвертьхвильова платівки; 5, 8 – механічно рухомі чвертьхвильові платівки; 4, 9 – поляризатор та аналізатор відповідно; 6 – об’єкт дослідження; 7 – мікрооб’єктив; 10 – CCD камера; 11 – персональний комп’ютер

Освітлення проводилося паралельним ($\varnothing = 104\text{мкм}$) пучком напівпровідникового лазера ($\lambda=0.64\text{ мкм}$, $W = 5.0\text{ мВт}$). Поляризаційний освітлювач складається з чвертьхвильових пластинок 3; 5 і поляризатора 4, що забезпечує формування лазерного пучка з довільним азимутом або еліптичністю поляризації.

Поляризаційні зображення біологічних тканин за допомогою мікрооб’єктива 7 проектувалися в площину світлочутливої площини (800x600 пікселів) CCD-камери 10, яка забезпечувала діапазон вимірювання структурних елементів зображення біологічних тканин для наступних розмірів 2 мкм – 2000 мкм.

Аналіз зображень гістологічних зрізів біологічних тканин здійснювався за допомогою поляризатора 9 та чвертьхвильової пластинки 8.

Елементи матриці Мюллера такого біологічного шару визначаються в такий спосіб:

- Послідовно опромінюємо біологічний шар лазерними пучками світла чотирьох різних типів

поляризації $\begin{pmatrix} \alpha_0 = 0^0 \\ \alpha_0 = 90^0 \\ \alpha_0 = 45^0 \\ \beta_0 = 45^0 \end{pmatrix}$ й одержуємо сукупність з 24 – х зображень шляхом поляризаційної фільтрації

$\begin{pmatrix} \Theta = 0^0 \\ \Theta = 90^0 \\ \Theta = 45^0 \\ \Theta = 135^0 \\ \Theta = \otimes \\ \Theta = \oplus \end{pmatrix}$ за допомогою чверть хвильової пластинки 8 і поляризатора – аналізатора 9 (рис. 1)

- По черзі згідно наступного алгоритму визначаємо координатні розподіли параметрів вектора Стокса

$$\begin{aligned} S_1 &= I_0 + I_{90}; \\ S_2 &= I_0 - I_{90}; \\ S_3 &= I_{45} - I_{135}; \\ S_4 &= I_{\otimes} - I_{\oplus}. \end{aligned} \tag{1}$$

- Елементи матриці Мюллера для об'єкта дослідження визначаються наступним чином

$$\begin{aligned}
 z_{11} &= 0,5(S_1^0 + S_1^{90}); & z_{21} &= 0,5(S_2^0 + S_2^{90}); & z_{31} &= 0,5(S_3^0 + S_3^{90}); & z_{41} &= 0,5(S_4^0 + S_4^{90}); \\
 z_{12} &= 0,5(S_1^0 - S_1^{90}); & z_{22} &= 0,5(S_2^0 - S_2^{90}); & z_{32} &= 0,5(S_3^0 - S_3^{90}); & z_{42} &= 0,5(S_4^0 - S_4^{90}); \\
 z_{13} &= S_1^{45} - z_{11}; & z_{23} &= S_2^{45} - z_{21}; & z_{33} &= S_3^{45} - z_{31}; & z_{43} &= S_4^{45} - z_{41}; \\
 z_{14} &= S_1^{\otimes} - z_{11}; & z_{24} &= S_2^{\otimes} - z_{21}; & z_{34} &= S_3^{\otimes} - z_{31}; & z_{44} &= S_4^{\otimes} - z_{41}.
 \end{aligned} \tag{2}$$

У кожному з отриманих рівнянь невідомий елемент матриці Мюллера виражається через виміряні інтенсивності $I_{\odot}^{(\alpha_0, \beta_0)}(m \times n)$ й розраховані раніше параметри вектора Стокса та елементи матриці Мюллера.

СТАТИСТИЧНІ, КОРЕЛЯЦІЙНІ І ФРАКТАЛЬНІ ПАРАМЕТРИ МЮЛЛЕР-МАТРИЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ БІОЛОГІЧНИХ ШАРІВ

Для кількісної оцінки розподілів $z_{ik}(X, Y)$ нами введена їх кількісна оцінка на основі визначення набору їх статистичних моментів 1-го – 4-го порядків [1]

$$\begin{aligned}
 M_1 &= \frac{1}{N} \sum_{j=1}^N (z_{ik})_j; & M_2 &= \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{j=1}^N (z_{ik}^2)_j}; \\
 M_3 &= \frac{1}{M_2^3} \frac{1}{N} \sum_{j=1}^N (z_{ik}^3)_j; & M_4 &= \frac{1}{M_2^2} \frac{1}{N} \sum_{j=1}^N (z_{ik}^4)_j,
 \end{aligned} \tag{3}$$

Для кількісної характеристики автокореляційних залежностей $K_{z_{ik}}(\Delta x)$ нами введена наступна група параметрів [1, 7, 8]:

- кореляційний моменти, який характеризують півширину і ступінь “гостроти” функції автокореляції

$$Q_2 = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{j=1}^N (K_{z_{ik}}^2(\Delta x))_j}; \tag{4}$$

$$Q_4 = \frac{1}{Q_2^2} \frac{1}{N} \sum_{j=1}^N (K_{z_{ik}}^4(\Delta x))_j. \tag{5}$$

Фрактальний аналіз розподілів станів поляризації z_{ik} зображень багат шарових двопронезаломлюючих сіток полягає у такій послідовності дій [14]:

- розраховувалися автокореляційні функції $K_{z_{ik}}(\Delta x)$ і знаходилися відповідні спектри потужності $PSD(z_{ik})$ розподілів z_{ik} ;
- обчислювалися log-log залежності спектрів потужності $\log PSD(z_{ik}) - \log(v)$ розподілів випадкових величин z_{ik} і знаходилися (співвідношення (3)) спектральні статистичні моменти 1-го – 4-го порядків.

**МЮЛЛЕР – МАТРИЧНІ ЗОБРАЖЕННЯ ДВОШАРОВОЇ СТРУКТУРИ
“М’ЯЗОВА ТКАНИНА – ДЕРМА ШКІРИ”**

В якості об’єктів експериментального дослідження використовувалися оптично-тонкі (коефіцієнт ослаблення $\tau \leq 0,1$) гістологічні криозрізи м’язової тканини (МТ) і дерми шкіри (ДШ). Методологічно подібний вибір об’єктів зумовлений тим, що архітектонічні сітки таких біологічних тканин, сформовані оптико анізотропними протеїновими (колаген і міозин) фібрилами - пучками з близькими за значенням показниками двопронезаломлення $\Delta n(ДШ) \approx 1.25 \times 10^{-3}$ і $\Delta n(МТ) \approx 1.55 \times 10^{-3}$. Геометричні параметри сіток біологічних кристалів таких тканин істотно розрізняються. Архітектоніка МТ впорядкована - оптичні осі міозинових фібрил переважно прямолінійні. Для кристалічної складової шару ДШ - оптичні осі двопронезаломлюючих колагенових фібрил криволінійні.

На серії рис. 2 – рис. 3 (а, б) приведені координатні розподіли елементів матриці Мюллера гістологічних зрізів м’язової тканини (рис. 2), дерми шкіри (рис. 3а), двошарової структури “МТ - ДШ” (рис. 3б), автокореляційні функції і спектри потужності відповідних розподілів $x_{ik}(m \times n)$, а також сукупність їх статистичних $M_{i=1;2;3;4}$, кореляційних $Q_{2;4}$ і спектральних $J_{i=1;2;3;4}$ статистичних моментів (таблиці 1– 3).

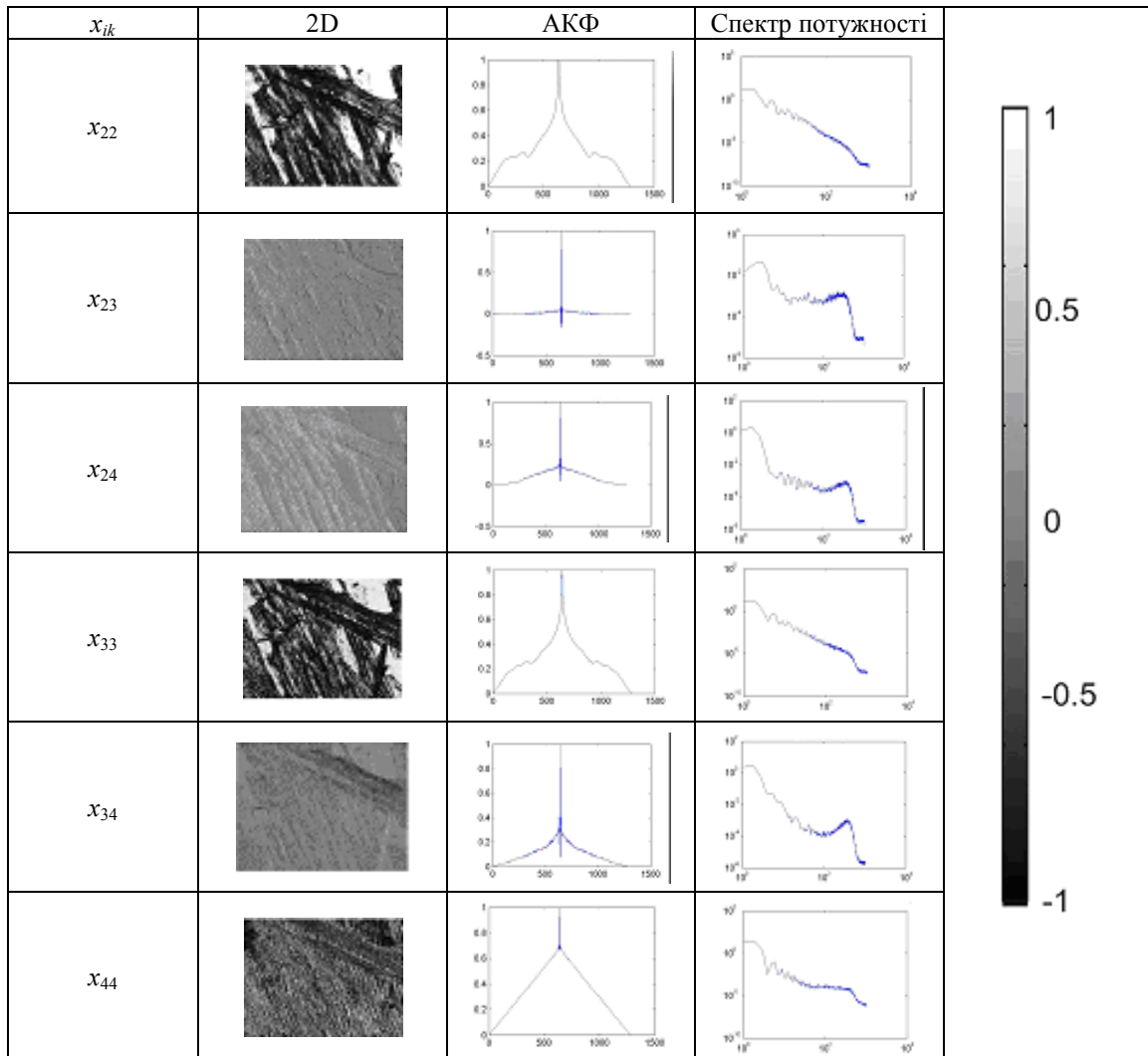

Рис. 2. Координатні розподіли елементів матриці Мюллера м’язової тканини, автокореляційні функції $K_{ik}(\Delta x)$ і логарифмічні залежності $\log W_{ik} - \log l^{-1}$ спектрів потужності $x_{ik}(m \times n)$

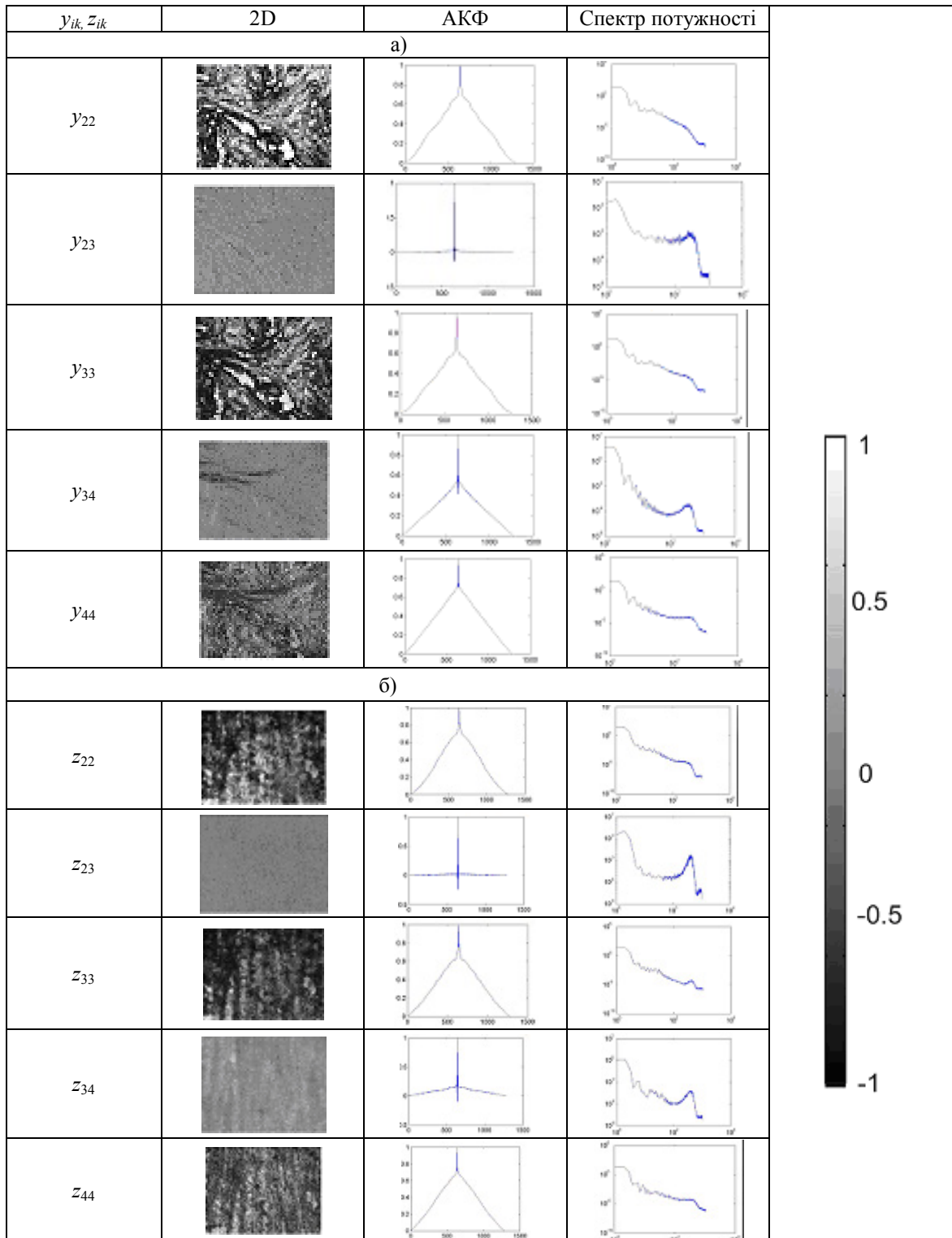

Рис. 3. Координатні розподіли елементів матриці Мюллера, автокореляційні функції $K_{ik}(\Delta x)$ і логарифмічні залежності $\log W_{ik} - \log l^{-1}$ спектрів потужності $y_{ik}(m \times n)$, $z_{ik}(m \times n)$:
 а) тканини дерми шкіри, б) двошарової структури “м’язова тканина – дерма шкіри”

Таблиця 1.

Статистичні M_i , кореляційні Q_i і спектральні J_i моменти координатних розподілів $x_{ik}(m \times n)$ елементів матриці Мюллера шару м'язової тканини

x_{ik}	x_{22}	x_{23}	x_{24}	x_{33}	x_{34}	x_{44}
M_1	0,29	0,02	0,09	0,33	0,1	0,23
M_2	0,08	0,03	0,05	0,09	0,05	0,06
M_3	0,45	0,38	0,39	0,43	0,71	0,23
M_4	5,51	1,73	3,79	1,19	6,84	1,05
Q_2	0,16	0,019	0,011	0,18	0,09	0,12
Q_4	0,99	5,71	6,18	1,17	3,85	1,87
J_1	0,51	0,18	0,23	0,55	0,26	0,62
J_2	0,17	0,57	0,66	0,19	0,44	0,29
J_3	0,06	0,86	0,91	0,08	0,59	0,11
J_4	0,13	1,54	1,75	0,16	0,77	0,28

Таблиця 2.

Статистичні M_i , кореляційні Q_i і спектральні J_i моменти координатних розподілів $y_{ik}(m \times n)$ елементів матриці Мюллера шару тканини дерми шкіри

y_{ik}	y_{22}	y_{23}	y_{24}	y_{33}	y_{34}	y_{44}
M_1	0,39	0,01	0,01	0,34	0,21	0,37
M_2	0,07	0,02	0,04	0,08	0,04	0,06
M_3	0,17	0,03	0,13	0,52	0,77	0,22
M_4	7,51	4,61	5,08	3,33	1,11	1,78
Q_2	0,21	0,001	0,0013	0,22	0,12	0,18
Q_4	0,78	4,87	5,51	0,89	1,48	1,18
J_1	0,62	0,24	0,32	0,67	0,37	0,68
J_2	0,14	0,53	0,61	0,15	0,41	0,23
J_3	0,09	0,78	0,97	0,012	0,65	0,18
J_4	0,42	2,05	2,34	0,33	0,84	0,53

Таблиця 3.

Статистичні M_i , кореляційні Q_i і спектральні J_i моменти координатних розподілів $z_{ik}(m \times n)$ елементів матриці Мюллера двошарової тканини “м’язова тканина – дерма шкіри”

z_{ik}	z_{22}	z_{23}	z_{24}	z_{33}	z_{34}	z_{44}
M_1	0,31	0,03	0,05	0,25	0,11	0,38
M_2	0,04	0,04	0,04	0,04	0,06	0,06
M_3	0,49	0,44	0,53	0,42	0,33	0,33
M_4	2,12	1,79	0,89	2,32	0,36	0,48
Q_2	0,19	0,031	0,025	0,21	0,11	0,15
Q_4	0,83	3,97	4,31	0,87	2,48	1,26
J_1	0,48	0,15	0,2	0,51	0,22	0,53
J_2	0,19	0,54	0,61	0,17	0,39	0,23
J_3	0,06	0,82	0,78	0,07	0,52	0,1
J_4	0,11	1,15	1,27	0,13	0,68	0,22

М’язова тканина. Статистичні моменти $M^{(i)}$, які описують координатні розподіли Мюллер – матричних зображень, мають індивідуальні значення. Найбільш чутливими (за діапазоном зміни величини) до фазових або орієнтаційних механізмів перетворення параметрів лазерного випромінювання двопротенезаломлюючою сіткою міозинових фібрил є 3-й та 4-й статистичний моменти.

Кореляційна структура координатних розподілів всіх елементів матриці Мюллера гістологічного зрізу м’язової тканини складається з випадкової (монотонно спадаючі залежності $K_{ik}(\Delta x)$) та стохастичної (осциляції відносних значень $K_{ik}(\Delta x)$) [1, 7]. Півширина L автокореляційних функцій $K_{ik}(\Delta x)$ прямо пропорційна величині середнього $M_{ik}^{(1)}$ і обернено пропорційна дисперсії $M_{ik}^{(2)}$. Сукупність кореляційних моментів $Q_{i=2,3,4}$ виразно залежить від особливостей кореляційної узгодженості координатної побудови розподілів матричних елементів $x_{ik}(m \times n)$. Так, чим більша півширина $L \uparrow$ автокореляційних функцій діагональних елементів $x_{22;33;44}(m \times n)$, тим вищі значення $Q_2 \uparrow$. Навпаки, чим більша кореляційна розузгодженість ($L \downarrow$) розподілів недиагональних матричних елементів $x_{23;32;34;43;24;42}(m \times n)$ тим вищі значення кореляційних моментів і 4-го ($Q_4 \uparrow$) порядків. Причому, такі зміни супроводжуються надзвичайно великим динамічним діапазоном зміни кореляційних моментів – від 5 до 10 раз (таблиця 1).

Спектри потужності (Log – log залежності спектрів потужності) Мюллер – матричних зображень діагональних елементів $f_{ik}(X, Y)$ характеризуються двома нахилами апроксимуючої кривої. Для координатних розподілів значень недиагональних матричних елементів $x_{ik; i \neq k}(m \times n)$ відповідні залежності трансформуються у криві лінії.

Установлена висока діагностична чутливість 2-го спектрального моменту до зміни самоподібності координатних розподілів елементів матриці Мюллера $x_{ik}(m \times n)$ гістологічного зрізу тканини м’яза – відмінності між значеннями спектрального моменту J_2 , обчисленого для діагональних і недиагональних матричних елементів лежать у межах 3 – 4 разів (таблиця 1).

Дерма шкіри. Статистичні моменти $M^{(i)}$, які описують координатні розподіли елементів матриці Мюллера дермального шару, характеризуються більшими значеннями середнього ($M^{(1)}$) та ексцесу ($M^{(4)}$) діагональних елементів $y_{ik;i=k}(m \times n)$ у порівнянні з аналогічними статистичними параметрами Мюллер - матричних зображень шару МТ. У відповідності з цим автокореляційні функції $K_{ik}(\Delta x)$, експериментально виміряних координатних розподілів елементів матриці Мюллера шару дерми шкіри, характеризуються більшою півшириною і мало виразними осциляціями.

Кількісні статистичні M_i , кореляційні Q_i і спектральні J_i моменти, що характеризують розподіли $y_{ik}(m \times n)$ і залежності $K_{ik}(\Delta x)$ та $\text{Log}W(x_{ik}) - \log l^{-1}$ гістологічного зрізу ДШ володіють індивідуальними (таблиця 2), відмінними від аналогічних параметрів, визначених для МТ (таблиця 1).

Двошарова “МТ - ДШ” біологічна тканина. Величини статистичних $M_{ik}^{(j=1;2;3;4)}$, кореляційних $Q_{ik}^{(j=2;4)}$ і спектральних $J_{ik}^{(j=1;2;3;4)}$ моментів всіх Мюллер – матричних зображень $z_{ik}(m \times n)$ даного біологічного об’єкту (таблиця 3) мають проміжні значення між відповідними кількісними параметрами (таблиця 1 і таблиця 2) координатних розподілів елементів матриці Мюллера парціальних шарів МТ ($x_{ik}(m \times n)$) і ДШ ($y_{ik}(m \times n)$).

Апроксимуючі криві $\text{Log} - \log$ залежностей спектрів потужності Мюллер – матричних зображень діагональних елементів володіють двома характеристичними нахилами, які відповідають нахилу таких залежностей для МТ.

ВИСНОВКИ

На основі запропонованого Мюллер–матричного описання поляризаційних властивостей багатшарових полікристалічних мереж протеїнових кристалів із ймовірно розподіленими напрямками оптичних осей та двопронезаломленням [1] експериментально (на прикладі комбінації гістологічних зрізів реальних біологічних тканин – дерми шкіри та м’язової тканини, тканини шийки матки) підтверджена її адекватність і продемонстрована можливість вектор – параметричної діагностики орієнтаційно – фазової побудови оптико – анізотропної сітки одного з парціальних шарів.

На основі комплексного статистичного, кореляційного і фрактального підходу [1-8, 14] до аналізу Мюллер– матричних зображень багатшарових біологічних тканин виявлено взаємозв’язки між тенденціями зміни величин набору статистичних, кореляційних і фрактальних параметрів, які характеризують розподіли азимутів і еліптичності поляризації, і особливостями побудови двопронезаломлюючих сіток. Виявлено статистичні критерії Мюллер - матричної диференціації оптичних властивостей багатшарових біологічних тканин.

Таким чином, можна констатувати, що методи прямого Мюллер – матричного картографування двошарових біологічних тканин або тканин органів людини різної морфологічної будови і фізіологічного стану можуть бути використанні для диференціації здорового і онкологічного (на клінічно діагностованому етапі патологічних змін) станів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Заболотна Н.І. Моделювання та аналіз Мюллер-матричних зображень багатшарових полікристалічних мереж з детермінованими розподілами орієнтаційних та фазових параметрів / Н.І. Заболотна, В.В. Шолота, Ю.Ю.Левандовська, О.Д. Вербовета // Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології. – 2011. – №1. - С. 82-92.
2. Wang X. Propagation of polarized light in birefringent turbid media: a Monte Carlo study / X. Wang, L. - H. Wang // J. Biomed. Opt. – 2002. – Vol. 7. – P. 279-290.
3. Gang Yao. Two-dimensional depth-resolved Mueller matrix characterization of biological tissue by optical coherence tomography / Gang Yao, Lihong V. Wang // Opt. Lett. – 1999. – Vol. 24. – P. 537-539.
4. Shuliang Jiao. Depth-resolved two-dimensional Stokes vectors of backscattered light and Mueller matrices of biological tissue measured with optical coherence tomography / Shuliang Jiao, Gang Yao, Lihong V. Wang // Appl. Opt. – 2000. – Vol. 39. – P. 6318-6324.
5. Shuliang Jiao. Two-dimensional depth-resolved Mueller matrix of biological tissue measured with double-beam polarization-sensitive optical coherence tomography / Shuliang Jiao, Lihong V. Wang // Opt. Lett. – 2002. – Vol. 27. – P. 101-103.

6. Ушенко О. Г. Лазерна поляриметрія світлорозсіюючих об'єктів і середовищ: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.04.05 / Ушенко Олександр Григорович. – Чернівці, 2001. – 334 с.
7. Angelsky O.V. Statistical and Fractal Structure of Biological Tissue Mueller Matrix Images / O.V. Angelsky, A.G. Ushenko, Yu. A. Ushenko, V.P. Pishak // Optical Correlation Techniques and Applications; edited Oleg V. Angelsky – Washington: Society of Photo-Optical Instrumentation Engineers, 2007 - P. 213-266.
8. Angelsky O.V. Statistical, Correlation, and Topological Approaches in Diagnostics of the Structure and Physiological State of Birefringent Biological Tissues / O.V. Angelsky, A.G. Ushenko, Yu.A. Ushenko, V.P. Pishak, and A.P. Peresunko // Handbook of Photonics for Biomedical Science; editor Valery V. Tuchin - USA: CRC Press, 2010. - P. 21-67.
9. Ushenko A.G. Evolution of Statistic Moments of 2D-Distributions of Biological Liquid Crystal Net Mueller Matrix Elements in the Process of Their Birefringent Structure Changes / A.G. Ushenko, I. Z.Misevich, V. Istratiy, I. Bachyns'ka, A. P. Peresunko, Omar Kamal Numan, and T. G. Moysuk // Advances in Optical Technologies. – 2010. – Article ID 423145.
10. Ушенко О.Г. Мюллер-матрична двовимірна томографія багат шарових полікристалічних мереж біологічних тканин і рідин / О.Г.Ушенко, Н.І.Заболотна // Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології.-2010. – №2(20). – С.156-162.
11. Заболотна Н.І. Аналітичні основи двовимірної Мюллер-матричної томографії оптично товстих багат шарових біологічних тканин. Кореляційний і фрактальний підходи // Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах (м. Хмельницький). – 2010. – №2. – С.157-163
12. Ushenko A.G. Laser polarimetry of the orientation structure of bone tissue osteons / A.G. Ushenko, S.B. Ermolenko, D.N. Burkovets, Yu. A. Ushenko // Journal of Applied Spectroscopy. – 2000. – Vol. 67(1) – P. 65-69.
13. Ushenko A.G. The Vector Structure of Laser Biospeckle Fields and Polarization Diagnostics of Collagen Skin Structures / A.G. Ushenko // Laser Physics. – 2000. - Vol. 10(5). - P. 1143-1149.
14. Angelsky O.V. Fractal structure of 2D Mueller matrix images of biotissues / O.V. Angelsky, A.G. Ushenko, Yu.A. Ushenko, A.O. Angelskaya // Ukrainian Journal of Physical Optics. – 2004. -Vol. 6(1). - P.13-23.

Надійшла до редакції 11.12.2013р

ЗАБОЛОТНА НАТАЛІЯ ІВАНІВНА – к.т.н., доцент кафедри лазерної та оптоелектронної техніки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна.

РАДЧЕНКО КОСТЯНТИН ОЛЕГОВИЧ - магістрант кафедри лазерної та оптоелектронної техніки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна.

КОСТЮК СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ – здобувач кафедри лазерної та оптоелектронної техніки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна.